

**ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΤΕΡΑΡΧΟΥ (Ι) ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΑΣΙΛΗ
ΣΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΤΟΥ ΕΡΜΙΟΝΙΤΗ ΑΕΡΟΠΟΡΟΥ
ΣΜΗΝΑΓΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ**

(ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΙΣ)

Καλωσορίζουμε στην Ερμιόνη την Πολεμική μας Αεροπορία, σε μια ημέρα ιδιαίτερα σημαντική, ημέρα μνήμης και τιμής στη θυσία για την πατρίδα.

Με αισθήματα βαθιάς συγκίνησης και υπερηφάνειας, τελούμε τα αποκαλυπτήρια του μνημείου, του συμπολίτη μας Σμηναγού Μιχαήλ Παπαμιχαήλ, ο οποίος την 1 Νοεμβρίου 1965, σε διατεταγμένη πτήση, έχασε τη ζωή του υπηρετώντας τις αρχές και αξίες της Αεροπορικής Ιδέας.

Είμαστε εδώ, να αποτίσουμε τον ελάχιστο φόρο τιμής στον Ιπτάμενο Αξιωματικό της Πολεμικής Αεροπορίας, ο οποίος με πίστη και αφοσίωση στην αποστολή του, θυσιάστηκε στον βωμό του καθήκοντος, την υπέρτατη προσφορά στη πατρίδα.

Είμαστε εδώ, να τιμήσουμε τη μνήμη ενός γνήσιου Έλληνα, ενός εξαίρετου αεροπόρου, ενός άξιου τέκνου της Ερμιόνης.

Πέρασαν 58 χρόνια αναμονής, για την κατασκευή ενός μνημείου, αποδίδοντας τιμή στη μνήμη του πεσόντος αεροπόρου και στη θυσία του για την πατρίδα, ως διαχρονική οφειλόμενη επιταγή μας.

Σήμερα, ατενίζοντας με υπερηφάνεια το μνημείο, που σχεδίασε η Αρχιτέκτων κυρία Μαρία Παλυβού, αντάξιο της μνήμης και του ήθους του αεροπόρου μας, αυτή η εκκρεμότητα, το έλλειμμα και το ηθικό χρέος που υπήρχε μέσα μας αποκαθίστανται, προσπάθεια ετών δικαιώνεται και οφείλουμε να ευχαριστήσουμε τον Δήμαρχο Ερμιονίδας κύριο Ιωάννη Γεωργόπουλο, που έλαβε την τελική απόφαση για την κατασκευή του μνημείου, καθώς και για το μεγάλο προσωπικό ενδιαφέρον που επέδειξε, μέχρι την αποπεράτωσή του.

Ευχαριστούμε τον Πρόεδρο της Κοινότητας Ερμιόνης, κύριο Ιωσήφ Γανώση για τις πρωτοβουλίες του, σχετικά με την αρχική θέση του μνημείου εντός της πόλης και την υπόδειξη αυτού του χώρου, που έχει τα εξής θετικά χαρακτηριστικά:

- Είναι στην είσοδο της πόλης, δίπλα στο κοιμητήριο
- Βρίσκεται στον δρόμο προς το Μοναστήρι των Αγίων Αναργύρων, ημέρα της εορτής των οποίων, έχασε τη ζωή του ο αεροπόρος
- και είναι υπό την σκέπη του Προφήτη Ηλία, από το εκκλησάκι στον ομώνυμο διπλανό λόφο, που πριν 90 χρόνια έκτισε και από τότε φροντίζει με ευλάβεια η οικογένεια Παπαμιχαήλ.

Στο όλο εγχείρημα, καθοριστική ήταν η συμβολή, του αείμνηστου Προέδρου της Ερμιόνης Χρήστου Δάγκλη, ο οποίος το 2017, πρώτος ενέκρινε και υποστήριξε με πάθος, το σχετικό αίτημα του Πανελληνίου Συλλόγου Οικογενειών Πεσόντων Αεροπόρων.

Ωστόσο, κυρίες και κύριοι, όλες αυτές τις δεκαετίες, παρά την έλλειψη μνημείου, παρήγορη είναι η διαπίστωση, ότι στη σκέψη των Ερμιονιτών, η μνήμη του πεσόντος αεροπόρου, η μνήμη του Μιχάλη δεν έσβησε! Η θυσία του δεν ξεχάστηκε! επιβεβαιώνοντας τα λόγια του Γκαίτε, ότι :

«η αξία των ηρώων, πρωτίστως γράφεται στις καρδιές και στις συνειδήσεις των γενεών».

Ο Μιχάλης Παπαμιχαήλ, γεννήθηκε το 1935 στην Ερμιόνη, στο πατρικό του σπίτι, δίπλα στον Ναό της Παναγίας. Νέος με τολμηρό βλέμμα, άριστος και δραστήριος μαθητής, τελειώνοντας το εξατάξιο Γυμνάσιο, με όραμά του τον μύθο του Ικάρου και έκδηλη την αγάπη του για το αεροπλάνο, φεύγει από την Ερμιόνη με στόχο να κατακτήσει τους αιθέρες.

Ήθελε να γευτεί το νέκταρ του ουρανού, τη μαγεία της πτήσης, να νοιώσει την απόλυτη ελευθερία.

Ήθελε να βρεθεί πάνω από τους ανθρώπους και τα πουλιά, να έλθει πιο κοντά στον Θεό, ορμώμενος από τη φράση

«Άπλωσε το χέρι του και άγγιξε το πρόσωπο του Θεού»

που αναγράφεται στο άγαλμα του Ικάρου, στο Μουσείο Αεροπορίας των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

Το 1954, εισέρχεται στη Σχολή Αεροπορίας, σημερινή Σχολή Ικάρων, αποφοιτά ως Ιπτάμενος Ανθυποσηναγός και γίνεται ο πρώτος εκφραστής της Αεροπορικής Ιδέας στην Ερμιονίδα.

Είναι ο πρώτος Ερμιονίτης αεροπόρος!

Με το μυαλό και την καρδιά του πλημμυρισμένα από Ελλάδα, με ιδανικά και αξίες βαθιά ριζωμένες μέσα του, υπηρέτούσε την Πολεμική Αεροπορία με πίστη και αφοσίωση.

Συνάδελφοί του, τον χαρακτήρισαν ως Αξιωματικό με εξαίρετο ήθος, άριστη επαγγελματική κατάρτιση, έντιμο και αξιοπρεπή.

Συμπολίτες μας, τον θυμούνται ως φιλικό, σεμνό και ευγενικό, έναν ζεστό άνθρωπο, που έχαιρε του σεβασμού ολόκληρης της τοπικής κοινωνίας.

Αγαπούσε ιδιαίτερα τη βυζαντινή μουσική και την ψαλμωδία και σε κάθε επίσκεψή του στην Ερμιόνη, φορώντας την στολή του, έψελνε στο Ναό των Ταξιαρχών και όλο το εκκλησίασμα τον θαύμαζε και τον καμάρωνε διπλά.

Ως αεροπόρος, ο Μιχάλης, είχε τη τόλμη του Ικάρου και τη σωφροσύνη του Δαιδάλου.

Το αεροπορικό του άστρο λάμπει και το 1958, ως μέλος της Ελληνικής ομάδας, συμμετέχει με επιτυχία στο Διεθνές Αεροναυτικό Πένταθλο, ένα σημαντικό για την εποχή αεροπορικό γεγονός.

Ολοκληρώνοντας τον πτητικό του κύκλο, στα μαχητικά αεροσκάφη, λόγω των εξαιρετικών πτητικών επιδόσεων που είχε, επιλέγεται ως εκπαιδευτής αέρος των πρωτοετών Ικάρων, με αεροσκάφη T-6 G HARVARD.

Άριστος και ακέραιος εκπαιδευτής, εμπνέει τους Ικάρους, να στοχεύουν στο

«ΑΙΕΝ ΥΨΙΚΡΑΤΕΙΝ»

και τους ενθαρρύνει να ακολουθούν το ρητό της Σχολής Ικάρων

«ΑΜΕΣ Δ' Γ' ΕΣΣΟΜΕΘΑ ΠΟΛΛΩ ΚΑΡΡΟΝΕΣ»

“Εμείς θα γίνουμε πολύ καλύτεροι από εσάς”

Δευτέρα 1 Νοεμβρίου 1965.

Στην Αεροπορική Βάση Τατοίου, έδρα της Σχολής Ικάρων, ο ήλιος ανέτειλε δίνοντας χρώμα και ζωντάνια. Ξεκινούσε μια φυσιολογική ημέρα πτητικής δραστηριότητας, χωρίς κανείς να φαντάζεται, ότι μια κακή μοίρα, παραμόνευε να εξαπολύσει το βέλος του θανάτου και μαζί με τον ήλιο που θα έδυε, θα σκορπούσε τη θλίψη. Ότι θα ήταν, μια ακόμη μαύρη, μια αποφράδα ημέρα για την Πολεμική Αεροπορία.

Στις 14:40 το HARVAD με αριθμό 963, με κυβερνήτη τον Υποσμηναγό Μιχάλη Παπαμιχαήλ και συγκυβερνήτη τον Υποσμηναγό Γεώργιο Πέτροβα, θα έκανε μια έκτακτη, ειδική επιχειρησιακή πτήση, με προσγειώσεις σε αεροπορικές βάσεις και επιστροφή στο Τατόι.

Στις 6 και 25 το απόγευμα, στον ουρανό του Ευβοϊκού κόλπου, 5 μίλια δυτικά της Αιδηψού, οι δύο αεροπόροι, συναντήθηκαν με το σκληρό – αμείλικτο πεπρωμένο τους.

Ο κινητήρας σταμάτησε να λειτουργεί και η μόνη προβλεπόμενη ενέργεια, ήταν η προσθαλάσωση, την οποία εκτέλεσαν με επιτυχία και σε ελάχιστο χρόνο, από κυρίαρχοι του ουρανού, βρίσκονται στα παγωμένα νερά, αντιμέτωποι με τα κύματα και το σκοτάδι.

Ο Μιχάλης, αν και άριστος κολυμβητής, λόγω πιθανού τραυματισμού κατά την έξοδο από το αεροπλάνο, στις δύσκολες εκείνες συνθήκες, δυστυχώς, δεν κατάφερε να επιβιώσει.

Μετά από έναν συγκλονιστικό διάλογο αποχαιρετισμού των δύο αεροπόρων μέσα στη θάλασσα, που μου εμπιστεύθηκε ο αείμνηστος Γεώργιος Πέτροβας, ο Μιχάλης παρασύρθηκε στον υγρό τάφο του.

Σαν τον μυθικό Ίκαρο, άφησε το σώμα του στον βυθό του Ευβοϊκού κόλπου και την ψυχή του παρακαταθήκη στο μπλε της θάλασσας και το γαλάζιο του ουρανού.

Την τραγική νύκτα της πρώτης Νοεμβρίου 1965, ο άτυχος Σμηναγός, μόλις 30 ετών και ενώ οι δυνατότητές του για προσφορά εκτοξεύονταν, έκανε τη τελευταία του πτήση.

Μια πτήση χωρίς προσγείωση!! Μια πτήση προς την αιωνιότητα!!

Μια Θυσία! Μια ακόμη θυσία αεροπόρου στο βωμό του καθήκοντος, για να συνεχίσει η Πολεμική μας Αεροπορία να κυριαρχεί στους Ελληνικούς αιθέρες!

Η Ερμιόνη που γιόρταζε πανηγυρικά τους Αγίους Αναργύρους, στο άκουσμα της τραγικής είδησης, ότι χάθηκε ο αεροπόρος, το καμάρι της, συγκλονίζεται ολόκληρη.

Η θλίψη κυριεύει την πόλη και τα δάκρυα χαρακώνουν την αμήχανη, τη βουβή, την πονεμένη έκφραση της απαρηγόρητης μάνας, της συζύγου, των παιδιών, των αδελφών, των φίλων και συμπολιτών.

Εξόδιος ακολουθία, για ευνόητους λόγους, δεν έγινε, ωστόσο, στη Μητρόπολη Αθηνών, σε κλίμα βαθιάς οδύνης, τελέστηκε επιμνημόσυνη δέηση, παρουσία σύσσωμης της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας.

Αξέχαστο, το χειμωνιάτικο πρωινό στο λιμάνι της Ερμιόνης, όταν τελέστηκε και εδώ επιμνημόσυνη δέηση. Με την πόλη σε γενική αργία και την θλίψη να περισσεύει, άπαντες οι κάτοικοι, το σχολείο, οι πρόσκοπτοι, οι σύλλογοι, όλοι βρέθηκαν στην προκυμαία να αποχαιρετήσουν τον αεροπόρο τους, με την πεποίθηση, ότι ο Μιχάλης πέταξε για πάντα στον ουρανό. Στον ουρανό, που τόσο πολύ αγάπησε και θα πετά αιώνια στο σμήνος του Αρχάγγελου Μιχαήλ, που είναι ο προστάτης των αεροπόρων.

Ράγισαν οι καρδιές, όταν ο Αρχηγός της Πολεμικής Αεροπορίας, ρίχνοντας δάφνινο στεφάνι στο υγρό του τάφο, μπροστά στον μώλο, τον αποχαιρέτησε με τη φράση:

*« Αγαπημένε μας Μιχάλη,
η Γη σε καμάρωνε,
ο Ουρανός σε θαύμαζε,
η Θάλασσα σε πήρε»*

Κυρίες και κύριοι,

Με αυτόν τον τραγικό τρόπο, τελείωσε το μαγικό ταξίδι στο μεγαλείο της Αεροπορικής Ιδέας, του συμπολίτη μας Σμηναγού Μιχάλη Παπαμιχαήλ και πλέον βρίσκεται ανάμεσα στους ένδοξους αεροπόρους, που θυσιάστηκαν για το μεγαλείο της Ελλάδας. Η φωτογραφία του δάφνο - στεφανωμένη, κοσμεί τη σελίδα 150 στο Λεύκωμα Πεσόντων Αεροπόρων, ένα σύμβολο, με ιδιαίτερη ιστορική και ηθική βαρύτητα για την αεροπορική οικογένεια.

Οι Ιπτάμενοι, με ευγνωμοσύνη και βαθύτατο σεβασμό, τιμούμε τους πεσόντες συναδέλφους μας, για τη προσφορά τους και τις παρακαταθήκες που μας άφησαν. Το ανεξίτηλο αποτύπωμά τους στην ιστορία της Πολεμικής Αεροπορίας, αποτελεί για εμάς

πρότυπο αυταπάρνησης και εκπλήρωσης του χρέους προς την πατρίδα. Διατηρούμε την θυσία τους ζωντανή ανάμνηση!

Φάρο, που καθοδηγεί τους νεότερους, να εκτελούν το καθήκον τους με αφοσίωση και σφυρηλατεί τη ψυχή τους ώστε,

- Να αγνοούν τον κίνδυνο και να νικούν το φόβο.
- Να είναι οι άγρυπνοι φρουροί των Ελληνικών αιθέρων και να μάχονται με ανδρεία από τις “πολεμίστρες” του ουρανού, για την Εθνική μας κυριαρχία.
- Να πετούν μέσα στην πύρινη λαίλαπα, προς όφελος της κοινωνίας, χωρίς να επιζητούν τον ηρωισμό!!

Οι Έλληνες αεροπόροι, δεν αισθάνονται ήρωες.

Πετούν για την ιστορία της Ελλάδας, που την βλέπουν να απλώνεται μπροστά τους, στο απέραντο γαλάζιο του Αιγαίου.

Διακονούν την Αεροπορική Ιδέα με ρομαντισμό και υψηλό αίσθημα ευθύνης και είναι ευγνώμονες για την αγάπη και τον θαυμασμό που εισπράττουν από τον Ελληνικό λαό, που τους εμπιστεύεται τα πανάκριβα αεροσκάφη.

Κρατούν τη δάδα της ελευθερίας και είναι έτοιμοι να βροντοφωνάξουν το δικό τους **ΟΧΙ** αν χρειαστεί.

Αγαπητοί μου συμπολίτες

Τα μνημεία των πεσόντων αεροπόρων, είναι σύμβολα κινδύνου και αίματος και αποδίδουν το χρέος και τη δικαίωση της προσφοράς της Πολεμικής Αεροπορίας στην πατρίδα σε καιρό ειρήνης.

Είναι η ελάχιστη τιμή και παρηγοριά στις οικογένειες των Ιπταμένων που έχασαν τη ζωή τους στο βωμό του καθήκοντος και πότισαν με το αίμα τους το δέντρο της ελευθερίας.

Το καθήκον για τον Ιπτάμενο, είναι μια δύναμη που αποκτά με την είσοδό του στην Σχολή Ικάρων και εδραιώνεται στην αεροπορική του συνείδηση, με την αποδοχή, ότι η εκπλήρωση της αποστολής και η κατάκτηση της ελευθερίας, συμβαδίζει με τον καθημερινό κίνδυνο, τη θυσία και την ανιδιοτελή προσφορά αίματος.

Σήμερα, μπροστά σε αυτό το μνημείο, μετατρέπουμε τη μνήμη σε ηθική δέσμευση, ώστε εμείς και οι επερχόμενες γενεές, να θυμόμαστε, ότι ο συμπολίτης μας αεροπόρος, ο αείμνηστος Σμηναγός Μιχάλης Παπαμιχαήλ, έπεσε στο βωμό του καθήκοντος, την υπέρτατη θυσία για τη πατρίδα, αφήνοντας το σώμα του στον βυθό του Ευβοϊκού κόλπου.

Ας υποκλιθούμε νοερά στη μνήμη του και στο πέρασμά μας από εδώ, ατενίζοντας το μνημείο, να θυμόμαστε τις αξίες του όρκου και του καθήκοντος, να αισθανόμαστε

υπερήφανοι και να ψιθυρίζουμε τον στίχο του Ανδρέα Κάλβου.....θέλει αρετή και τόλμη η ελευθερία.

Σμηναγέ Μιχάλη Παπαμιχαήλ,

*“η γή σε καμάρωνε
ο ουρανός σε θαύμαζε
η θάλασσα σε πήρε”*

από σήμερα, εδώ, στη γενέτειρά σου, την Ερμιόνη, αποκτάς τιμητικό αποτύπωμα στο διηλεκές, αποκτάς το δικό σου σημείο αναφοράς, ώστε η μνήμη σου να μείνει αιώνια !

Από σήμερα είσαι ανάμεσά μας!